

ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้สอน

ในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการประหยัดพลังงาน

นายพิรุณ ชำเลิศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-945-8

013314

I1669458

OPINIONS OF SOCIAL STUDIES TEACHERS AND SCHOOL ADMINISTRATORS
CONCERNING SOCIAL STUDIES TEACHERS' ROLE IN DEVELOPMENT
OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS
ECONOMIC CONSUMPTION OF ENERGY

Mr. Piroon Khamlert

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับ
   บทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียน
   มัธยมศึกษาต่อการประหยัพลังงาน

โดย   นายพิรุณ   ขำเลิศ

ภาควิชา   มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์   พินุลศรี   วาสนสมลิตธิ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์   คร.สรชัย   พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์   ลาวัญย์   วิทยาอุทัยกุล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์   พินุลศรี   วาสนสมลิตธิ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์   พร้อมพรรณ   อุกมลิน)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์   คร.วลัย   อารุณี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับ
บทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายที่จังหวัดสงขลา

ชื่อนิสิต

นายพิรุณ ชำเลิศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์

ภาควิชา

มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา

2528

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับ
บทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่จังหวัดสงขลา
โดยการสอนในห้องเรียนและโดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสังคมศึกษากับผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับ
บทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่จังหวัด
สงขลา โดยการสอนในห้องเรียนและโดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูสังคมศึกษาในการ
พัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่จังหวัดสงขลา โดยการสอนในห้องเรียนและ
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 1 ชุด ประกอบด้วยคำถามแบบตรวจคำตอบ (Check List)
แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Ended)
เพื่อถามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาจำนวน 330 คนและผู้บริหารโรงเรียนจำนวน
95 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในกรุงเทพมหานครจำนวน 40 แห่ง ซึ่งได้จากการ
สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า
ร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
และทดสอบค่า t (t -test) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

๑. ครูสังคมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเห็นด้วยมากกว่า บทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการประหยัดพลังงาน โดยการสอนในห้องเรียน มีดังต่อไปนี้ สอนเรื่องการประหยัดพลังงานสอศแทรกในหมวดวิชาสังคมศึกษา เมื่อสามารถจะเชื่อมโยงหรือสอศแทรกได้ ทั้งวัตถุประสงค์ของการสอนให้เน้นการสร้างค่านิยมในทางปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาพลังงาน จัดเนื้อหาวิชาโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการใช้เหตุผลและให้นักเรียนเห็นตัวอย่างของการกระทำที่เป็นการประหยัดพลังงานหรือใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหา เลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ สติปัญญา และประสบการณ์เดิมของนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน วัตถุประสงค์และประเมินผล โดยให้คะแนนกิจกรรมที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ

๒. ครูสังคมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเห็นด้วยมากกว่า บทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการประหยัดพลังงาน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีดังต่อไปนี้ ครูร่วมวางแผนและร่วมกันจัดกิจกรรมกับนักเรียน ครูทำหน้าที่เป็นตัวอย่างในการประหยัดพลังงาน ทำการประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตร ร่วมกับการประเมินผลวิชาสังคมศึกษา ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผล และประเมินผล โดยให้นักเรียนอภิปรายกลุ่ม

๓. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับบทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการประหยัดพลังงาน โดยการสอนในห้องเรียนและโดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปรากฏว่า ครูสังคมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๑

11

Thesis Title   Opinions of Social Studies Teachers and
School Administrators Concerning Social
Studies Teachers' Role in Development of
Secondary School Students' Attitudes Towards
Economic Consumption of Energy

Name   Mr. Piroon Khamlert

Thesis Advisor   Assistant Professor Pibulsri Wasanasomsithi

Department   Secondary Education

Academic Year   1985

ABSTRACT

Purposes:

1. To study the opinions of social studies teachers and school administrators concerning social studies teachers' roles in development of secondary school students' attitudes towards economic consumption of energy through classroom instruction and co - curricular activities.

2. To compare the opinions of social studies teachers and school administrators concerning social studies teachers' roles in development of secondary school students' attitudes towards economic consumption of energy through classroom instruction and co - curricular activities.

Procedures:

A set of questionnaires consisting of check-list,

rating-scale and open - ended items was constructed by the researcher in order to secure the opinions of social studies teachers and school administrators concerning the social studies' roles in development of secondary school students' attitudes towards economic consumption of energy. The sample groups of the study were 330 social studies teachers and 95 school administrators in 40 secondary schools in Bangkok Metropolis which were randomly selected. The obtained data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation, t - test, and presented in tables with description.

Conclusions:

1. The social studies teachers and school administrators strongly agreed that the social studies' roles in development of secondary school students' attitudes towards economic consumption of energy through classroom instruction were as follow : integrating the knowledge of economic consumption of energy with social studies teaching when possible, emphasizing the development of practical value of economic consumption of energy as one of the instructional objectives, organizing the content for the purpose of students' application in daily life, arranging instructional activities which encourage students' reasoning ability and illustrate energy conservation or effective energy consumption, using problem - solving method of teaching, utillizing instructional medea appropriate to students' age, interest , intelligence and experience, and measuring and evaluating by grading the assigned activities of the students.

2. The social studies teachers and school administrators strongly agreed that the social studies teachers' roles in development of secondary school students' attitudes towards economic consumption of energy through co-curricular activities were as follow : planning and participating in the activities with the students, being a good model as an energy consumer. combining the evaluation of co-curricular activities with social studies learning activities, evaluating the co-curricular activities by teachers and students together, and evaluating through students group discussion.

3. On comparing the opinions of social studies teachers and school administrators concerning social studies teachers' roles in development of secondary school students' attitudes towards economic consumption of energy through classroom instructional activities and co-curricular activities it appeared to be not different at the 0.01 level of significance.

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้ให้ความเมตตา เอาใจใส่ ชี้แนะ ตรวจสอบแก้ไขให้เป็นอย่างก็ตลอดมา

รองศาสตราจารย์นิ่มนวล ทศวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันท์ อาจารย์จรรยา มานิตกุล คุณไพรัช วรเวช อาจารย์เกษม เขยชม รองศาสตราจารย์สุชา จันทน์เอม ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรางค์ จันทน์เอม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ ศุภเมธี ได้กรุณาตรวจแก้แบบสอบถาม

ผู้บริหารโรงเรียน และครูสังคมศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

อาจารย์ณรงค์ จิตมุ่งงาน อาจารย์พงษ์ศักดิ์ และอาจารย์วารินทร์ รักษาเพชร ช่วยเหลือในคำสนธิติและค้นคว้าเอกสารอ้างอิงให้

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้เงินทุนอุดหนุนการวิจัยจำนวนหนึ่ง คุณสิริอาภา ขำเลิศ ได้จัดพิมพ์ ตรวจสอบ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย มาตั้งแต่ต้น

และความรัก ความห่วงใยที่ได้รับจากคุณแม่ของผู้วิจัย เป็นพลังใจอันยิ่งใหญ่ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลง

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ ขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

พินิจ ขำเลิศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
สมมุติฐานในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมาย แหล่ง และประเภทของพลังงาน	9
สถานการณ์พลังงานของประเทศไทย	11
ความหมายของทัศนคติ	15
การเกิดและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ	16
กระบวนการของการเปลี่ยนทัศนคติ	23
วิธีปลูกฝังและพัฒนาทัศนคติ	25
การพัฒนาทัศนคติต่อการประหยัดพลังงาน	30
การจัดสอนวิชาพลังงานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและกิจกรรม	
การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา	31
งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ	40

บทที่	หน้า	
3	วิธีการดำเนินการวิจัย	53
	การศึกษาค้นคว้า	53
	การร่างแบบสอบถาม	53
	การเลือกตัวอย่างประชากร	54
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล	55
	การนำเสนอข้อมูล	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	98
	วิธีดำเนินการวิจัย	98
	สรุปผลการวิจัย	99
	อภิปรายผลการวิจัย	102
	ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย	110
บรรณานุกรม		113
ภาคผนวก		119
	ภาคผนวก ก. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	121
	ภาคผนวก ข. รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้ในการวิจัย	122
	ภาคผนวก ค. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูสังกัดมศึกษา และผู้บริหารโรงเรียน	127
ประวัติผู้เขียน		141

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สถานภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของครูสังคมศึกษา 58
2	สถานภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของผู้บริหารโรงเรียน 61
3	คำมีขนิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมายและค่า ของ ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท ของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการ ประหยัดพลังงานโดยการจัดการสอน 66
4	คำมีขนิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมายและค่า ของ ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท ของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการ ประหยัดพลังงานโดยการตั้งวัตถุประสงค์ของการสอน 67
5	คำมีขนิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมายและค่า ของ ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท ของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการ ประหยัดพลังงานโดยการจัดเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา 69
6	คำมีขนิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมายและค่า ของ ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท ของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการ ประหยัดพลังงานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 72
7	คำมีขนิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมายและค่า ของ ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท ของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการ ประหยัดพลังงานโดยการเลือกใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ 75
8	คำมีขนิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมายและค่า ของ ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท

- ของครูสังคัมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการ
 ประหยัดพลังงานโดยการใช้สื่อการสอน 77
- 9 คำมีขนิมิตเลชคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมายและค่า ของ
 ความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท
 ของครูสังคัมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการ
 ประหยัดพลังงานโดยการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในห้องเรียน. 79
- 10 คำมีขนิมิตเลชคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมายและค่า ของ
 ความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท
 ของครูสังคัมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการ
 ประหยัดพลังงานโดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 81
- 11 คำมีขนิมิตเลชคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมายและค่า ของ
 ความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท
 ของครูสังคัมศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการ
 ประหยัดพลังงานโดยการวัดและประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตร 88